

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס הדרכה ביבליוגרפית מתקדמת

ד"ר אלה טוביה | המחלקה לתלמוד

Advanced Research Guidance in Bibliography and Writing | 09-1011-01

סוג הקורס: סדנה (הרצאה)

היקף נ"ז: 2 (1 ש"ש)

שנת לימודים: תשפ"ה

סמסטר: ב'

יום ושעה: שלישי, 18:00

שעת קבלה: —

מייל מרצה: toviael@biu.ac.il

קישור לאתר למדה: <https://lemida.biu.ac.il>

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

קורס זה יקנה ללומדים ארגז כלים בסיסי לביצוע מחקר ולכתיבת עבודות אקדמיות בתחום התלמוד. הוא יפתח עבור הלומדים דרכי גישה למקורות ומאגרי מידע שונים, ויעניק להם את ההזדמנות להתנסות באיתור מידע ובעיבודו, בבנייה וניסוח של טקסטים מדעיים, וביישום של שיטות מחקר שונות במגוון נושאים ותחומים.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הלומדים יתמצאו במגוון משאבים אלקטרוניים ומהדורות מודפסות של מקורות ראשוניים לחקר התלמוד.
2. הלומדים יכירו מאגרי מידע שיסייעו להם באיסוף וארגון של המידע הביבליוגרפי הדרוש להם לכתיבת עבודות אקדמיות בתחום התלמוד.
3. הלומדים יכתבו עבודות אקדמיות על-פי כללי כתיבה וציטוט אקדמיים מקובלים.

מיומנויות

1. הלומדים ייצרו באופן עצמאי מסד נתונים לכתיבת עבודה אקדמית.
2. הלומדים ינתחו את המקורות שאספו וינסחו טיעונים עצמאיים.

למידה פעילה - תכנון מהלך השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1-2	יחסי משנה ותוספתא [משנה, שבת טז, א/ תוספתא, שבת (ליברמן) יג, א]			
3	מדרשי הלכה – דבי ר' עקיבא ודבי ר' ישמעאל [ספרי דברים, פיס' שנז/ מכילתא לדברים (בתוך מדרש הגדול)]			
4-5	תלמוד בבלי - מסורות נוסח מיוחדות [ברכות סא ע"א; שבת יג ע"א-ע"ב]			
6-7	מקבילות בתלמוד הבבלי והירושלמי [בבלי, ברכות כו ע"ב/ ירושלמי, ברכות פ"ד, ה"א;			

			בבלי, בבא בתרא צב ע"א-צג ע"ב/ ירושלמי, כתובות פ"ב, ה"א]	
			מקבילות בתלמוד הירושלמי ובמדרשי האגדה הארצישראלים [בראשית רבה ק, ז / ירושלמי, מועד קטן פ"ג, ה"ה, ה"ז]	8
			מדרשי האגדה – ממוקדם למאוחר	9-10
			תרגומי המקרא לארמית	11
			ספרות הגאונים [הלכות 'לולב הגזול']	12
			ספרות הראשונים [פולמוס הראשונים על תפילת 'כל נדרי']	13
			ספרות בית שני	14
			שיעור סיכום	15

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

תיאור התוצר	משקל בציון הסופי
תרגילים לאורך הקורס (ראו פירוט בטבלה לעיל)	60% מהציון הסופי
מטלה מסכמת – ניסוח ממצאים מחקריים על-פי כללי כתיבה אקדמית	40% מהציון הסופי

דרישות הקורס

לאורך הסמסטר, הלומדים יידרשו לבצע באופן שוטף תרגילים שונים – במהלך השיעור ואחריו. בקורס זה יש חובת נוכחות בכל השיעורים, שתיבדק מדי שיעור. תלמיד שייעדר מעל שתי הרצאות בסמסטר ללא סיבה מוצדקת לא יקבל ציון בקורס.

דרישות קדם

קורס זה הוא המשך לקורס הדרכה ביבליוגרפית של סמסטר א'

חובה:

1. מ"צ ברקאי, 'ספריה, ספרנות', האנציקלופדיה העברית, ירושלים תשל"ד, עמ' 431-443
2. ע' פליישר, ספר ספרייה וספרן בעידן טכנולוגי, ירושלים תש"ן
3. א' צור, 'פרויקט השו"ת ומציאת מידע בעידן הדיגיטלי', גלילאו, 89 (2006), עמ' 52-56
4. י' תבורי, הנחיות לכתיבת עבודת מחקר, אוניברסיטת בר-אילן, תשס"א
5. ש"י פרידמן, 'תוספתא עתיקתא: ליחס מקבילות המשנה והתוספתא; (א). כל כתבי הקדש (שבת טז, א)', תרביץ, סב, ג (תשנ"ג), עמ' 313-338
6. מ' כהנא, 'מבוא למדרשי התנאים', ספרות חז"ל הארץ-ישראלית, א (תשע"ח), עמ' 137-177
7. א"ש רוזנטל, 'תולדות הנוסח ובעיות-עריכה בחקר התלמוד הבבלי', תרביץ נז, א (תשמ"ח) 1-36
8. ל' מוסקוביץ, 'היחס בין התלמוד הירושלמי לבין ויקרא רבה', דברי הקונגרס העולמי האחד עשר למדעי היהדות, ג1 (תשנ"ג), עמ' 31-38
9. י' ברודי, צוהר לספרות הגאונים, תל אביב תשנ"ח

רשות:

1. מ' אליאב-פלדון, מהפכת הדפוס, ירושלים תש"ס
2. מ' בית-אריה, 'הזיקה שבין ביכורי הדפוס העברי לבין כתבי היד', יד לקורא, כז (תשל"ו), עמ' 39-27
3. ש"ז הבלין, 'על 'החתימה הספרותית' כיסוד החלוקה לתקופות בהלכה', מחקרים בספרות התלמודית, ירושלים תשמ"ג, עמ' 148-192
4. ש' עמנואל, 'כתבי יד וספרים עבריים בספריות בעולם: "גניזת איטליה" ותרומתה למדעי היהדות', מדעי היהדות, 35 (תשנ"ה), עמ' 5-29
5. מ"צ קדרי, 'הקדמה', לספרו: מילון העברית המקראית, ירושלים תשס"ו
6. ב' ריצ'לר, 'המכון לתצלומי כתבי יד העבריים', ספר בית הועד ('י' קטן עורך), ירושלים תשס"ג, עמ' 85-94
7. ד' רפל, 'אנציקלופדיות עבריות', בספרו: שבע החכמות, ירושלים תש"ן, עמ' 82-110
8. ע' שבת, 'על מאגרי מידע של כתבי יד', ספר בית הועד (בעריכת י' קטן), ירושלים תשס"ג, עמ' 104-95
9. ע' רייזל, מבוא למדרשים, אלון שבות, תשע"א
10. ר' שושטרי, 'מסורות הנוסח של מסכת סוכה בבלי', עבודת דוקטור, אוניברסיטת בר-אילן, תש"ע
11. נ' וידר, 'עבר ועתיד בנוסח "כל נדרי"', מכתם לדוד: ספר זכרון לדוד אוקס (י"ד גילת, א' שטרן עורכים), רמת-גן תשל"ח, עמ' 189-209
12. י' קומלוש, 'תרגומים ארמיים-יהודיים', תרגומי המקרא: פרקי מבוא (ח' רבין עורך), ירושלים תשמ"ד, עמ' 5-44